

NORÐOYA SPARIKASSI

Risikorapport 2015

NORÐOYA SPARIKASSI

Ósávegur 1
Postboks 149
FO-710 Klaksvík
Tel. +298 475000
Fax +298 476000
ns@ns.fo
www.ns.fo

Fuglafjørður afdeling:
Í Støð 7
FO-530 Fuglafjørður
Tel. +298 475000

Tórshavn afdeling:
Hoyvíksvegur 67
FO-100 Tórshavn
Tel. +298 475000
Fax +298 476015

Indhold

1. Indledning	4
2. Risikostyringsmålsætninger og – politik, CRR 435	4
3. Anvendelsesområde, CRR 436	6
4. Kapitalgrundlag, CRR 437	6
5. Kapitalkrav, CRR 438	6
6. Eksponering mod modpartsrisiko, CRR 439	10
7. Kontracyklisk (modcyklisk) buffer, CRR 440	10
8. Indikatorer for global systemisk betydning, CRR 441	11
9. Kreditrisikojusteringer, CRR 442	11
10. Ubehæftede aktiver, CRR 443	15
11. Anvendelse af ECAI'er, CRR 444	15
12. Markedsrisiko, CRR 445	16
13. Operationel risiko, CRR 446	16
14. Eksponering i aktier m.v., der ikke indgår i handelsbeholdningen, CRR 447	16
15. Eksponering mod renterisiko i positioner uden for handelsbeholdningen, CRR 448	17
16. Eksponering mod securitiseringspositioner, CRR 449	17
17. Aflønningspolitik, CRR 450	17
18. Gearing, CRR 451	18
19. Anvendelse af IRB-metoden i forbindelse med kreditrisiko, CRR 452	18
20. Kreditrisikoreduktionsteknikker, CRR 453	18
21. Anvendelse af den avancerede målemetode i forbindelse med operationel risiko, CRR 454	19
22. Anvendelse af interne modeller for markedsrisiko, CRR 455	19

1. Indledning

Nærværende risikorapport for Norðoya Sparikassi er udarbejdet i henhold til bestemmelserne i CRD IV-reglerne og CRR forordning nr. 575/2013 artikel 431 til 455.

Formålet med rapporteringen er at øge informationen og gennemsigtigheden for sparekassens garanter, kunder, offentlige myndigheder samt alle øvrige interessenter omkring sparekassen.

Risikorapporteringen er et supplement til sparekassens årsrapport. For at få det fulde overblik over sparekassens virksomhed, resultater og status henvises der derfor til årsrapporten.

Rapporten offentliggøres én gang årligt i forbindelse med offentliggørelse af sparekassens årsrapport for det foregående år. Såfremt sparekassens risici ændres væsentligt, vil risikorapporteringen løbende blive opdateret.

Oplysningerne i denne risikorapport er ikke revideret.

2. Risikostyringsmålsætninger og – politik, CRR 435

2.1. Politik for risikotagning og – styring, CRR 435, stk.1, litra a-d

Sparekassens virksomhed medfører, at sparekassen er eksponeret over for forskellige risikotyper, herunder kreditrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operationel risiko.

For en nærmere beskrivelse heraf henvises til afsnittet "Váðar og váðastýring" på side 12-14 samt note 28-30 på side 35-37 i sparekassens årsrapport 2015.

2.2. Ledelseserklæringer, CRR 435, stk.1, litra e og f

Sparekassens bestyrelse og direktion har den 10. marts 2016 godkendt risikorapporten for 2015.

Det er bestyrelsens vurdering, at sparekassens risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringsystemer er tilstrækkelige i forhold til sparekassens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af sparekassens overordnede risikoprofil i tilknytning til sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af sparekassens risikoforvaltning, herunder af, hvordan sparekassens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi, materiale og rapporter forelagt for bestyrelsen af sparekassens direktion, sparekassens risikoansvarlige og complianceansvarlige samt på grundlag af eventuelle af bestyrelsen indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser:

- at forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser,
- at en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser,

- at de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og
- at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Sparekassens forretningsstrategi er baseret på sparekassens vision og værdigrundlag om inden for sit markedsområde at være en stærk og attraktiv samarbejdspartner for private og erhvervsvirksomheder med sund fornuft i økonomien. Sparekassen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af sparekassens produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som sparekassen påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Sparekassen ønsker en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er sparekassens målsætning, at den solvensmæssige overdækning i forhold til det opgjorte solvensbehov eksklusiv konjunkturbuffer skal udgøre mindst 5 % -point. Aktuelt udgør denne 9,5 % -point.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående tabel, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt sparekassens aktuelle tal for diverse grænseværdier.

	Tilsynsdiamant	Sparekassens opfyldelse pr. 31.12.2015
Udlånsvækst	< 20 %	4,1 %
Store eksponeringer	< 125 %	47,5 %
Likviditetsoverdækning	> 50 %	170 %
Funding ratio	< 1	0,73
Ejendommeeksponering	< 25 %	5,2 %

2.3. Ledelsessystemer m.v., CRR 435, stk.2

Sparekassens bestyrelsesmedlemmer besidder, ud over ledelsesposten i sparekassen, et antal øvrige bestyrelsesposter. Disse fremgår af årsrapporten 2015 side 38-39.

Sparekassen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. Ved udpegning af kandidater til bestyrelsen, vurderes kandidaterne ud fra følgende kompetencer:

- Ledelseskompentence – ledelseserfaring, strategi, risikostyring, eksekvering, kontrol
- Bestyrelseskompetence – evne til at omsætte ideer til forretning
- Økonomikompetence – evne til at forstå og respektere økonomiske forhold
- Faglig kompetence – kendskab til den finansielle sektor og dens konkurrenceforhold
- Almen kompetence
 - Indsigt i samfundsforhold
 - Indsigt i erhvervslivets forhold – generelt og på brancheniveau
 - Indsigt i den private sektors forhold
- Øvrige kompetencer – personlighed, integritet, analytisk, bred kontakthflade, organisatorisk, engagement og tid.

I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om sparekassens risici til at sikre en forsvarlig drift af sparekassen. Bestyrelsen gennemfører mindst 1 gang årligt en systematiseret evaluering af bestyrelsens kompetencer.

Sparekassens bestyrelse har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne,

at sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskellige i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder. En aktuel status herfor findes i sparekassens årsrapport 2015 side 11.

3. Anvendelsesområde, CRR 436

CRR forordningen omfatter kun Norðoya Sparikassi. Sparekassen har ingen datterselskaber.

4. Kapitalgrundlag, CRR 437

Sparekassens kapitalgrundlag er opgjort efter Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 og direktiv 2013/36/EU af 26. juni 2013.

Kapitalgrundlag pr. 31.12.2015 (tkr.):

Egentlig kernekapital		
Garantkapital	16.470	
Andre reserver	400	
Overført overskud	177.101	
		193.971
Fradrag		
Foreslået garantrente	-830	
Udskudte skatteaktiver	-5.400	
Forsigtig værdiansættelse	-289	
		-6.519
Egentlig kernekapital efter fradrag		187.452
Supplerende kapital		25.500
Kapitalgrundlag		212.952

For en nærmere opgørelse af kapitalgrundlag og supplerende kapital henvises til note 1 og 21 i årsrapporten 2015.

5. Kapitalkrav, CRR 438

5.1. Metode til opgørelse af tilstrækkeligt kapitalgrundlag, CRR 438, litra a

Sparekassens metode til vurdering af, hvorvidt solvensbehovet er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter følger sparekassens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Solvensbehovet er sparekassens egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som sparekassen påtager sig. Sparekassens bestyrelse har kvartalsvist drøftelser omkring fastsættelsen af solvensbehovet, for at sikre at den er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter. Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra sparekassens direktion. Indstillingen indeholder forslag til størrelsen af solvensbehovet, herunder stressniveauer samt vækstforventninger. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af sparekassens solvensbehov, som skal være tilstrækkelig til at dække sparekassens risici og understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året opgørelsesmetoden for sparekassens solvensbehov, herunder hvilke risikoområder og benchmarks der bør tages i betragtning ved beregningen af solvensbehovet.

Solvensbehovet opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet.

Finanstilsynet har udsendt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Derudover har brancheforeningen Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både tilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel, som sparekassen anvender, bygger på 8+ metoden, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 pct. af den samlede risikoeksponering (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen.

Derudover opstilles i Finanstilsynets vejledning benchmarks for, hvornår tilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller benchmarks på de fleste områder, vurderer sparekassen på alle områder, om de angivne benchmarks i tilstrækkelig grad tager hensyn til sparekassens risici, og har i nødvendigt omfang foretaget individuelle tilpasninger. Til det formål anvendes sparekassens egen historik.

Sparekassens opgjorte solvensbehov pr. 31.12.2015 følger af nedenstående tabel:

	1.000 kr.	%
1) Søjle I-kravet (8 pct. af den samlede risikoeksponering)	89.753	8,00
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	1.988	0,18
+ 3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0,00
+ 4) Kreditrisici, heraf		
4a) Kreditrisici på store kunder (> 2 pct. af kapitalgrundlaget) med finansielle problemer	10.047	0,89
4b) Øvrige kreditrisici	0	0,00
4c) Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer	2.061	0,18
4d) Koncentrationsrisiko på brancher	1.221	0,11
+ 5) Markedsrisici, heraf		
5a) Renterisici	891	0,08
5b) Aktierisici	883	0,08
5c) Valutarisici	0	0,00
+ 6) Likvidetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,00
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af risici udover søjle I)	0	0,00
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,00
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,00
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,00
Total = kapitalbehov/solvensbehov	106.844	9,52
- Heraf til kreditrisici (4)	13.329	1,19
- Heraf til markedsrisici (5)	1.774	0,16
- Heraf til operationelle risici (7)	0	0,00
- Heraf til øvrige risici (2+3+6+8+9)	1.988	0,18
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+10)	89.753	8,00
Den samlede risikoeksponering	1.121.917	9,52

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen kræver, at sparekassens ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici som ledelsen finder, at sparekassen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelse og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i sparekassen en del af den generelle fastlæggelse af solvensbehovet.

I henhold til bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov, bilag 2, pkt. 2 og 3, skal sparekassen kommentere specifikationer af solvensbehovet opdelt på kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige forhold samt eventuelt tillæg som følge af lovbestemte krav. Nedenfor kommenteres disse forhold.

Lovbestemte krav (Søjle I-kravet)

Opgørelse af solvensbehovet er baseret på 8+ modellen, hvilket betyder, at der lovbestemt afsættes 8 % af den samlede risikoeksponering inden der afsættes kapital til andre risici. Søjle I-kravet udgør i alt 89,8 mio. kr.

Kreditrisici

Kreditrisici er sparekassens største risikoområde. Den største del af tillægget til det lovbestemte 8 % -krav kan derfor henføres hertil.

Der er foretaget en vurdering af det forsigtigt skønnede tab på eksponeringer, der er større end 2 pct. af kapitalgrundlaget. Kunder med finansielle problemer omfatter følgende:

- Kunder med objektiv indikation for værdiforringelse (OIV), bonitetskategori 1
- Kunder med væsentlige svaghedstegn, men uden OIV, bonitetskategori 2c.

Denne vurdering er suppleret med analyser af øvrige eksponeringer, der er mindre end 2 pct. af kapitalgrundlaget.

Endvidere er der foretaget vurdering af sparekassens kreditkoncentrationsrisici på følgende områder:

- Individuelle eksponeringer
- Brancher

Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer skal dække den risiko, der er forbundet med fordelingen af eksponeringsstørrelser i udlånsporteføljen. Til opgørelsen heraf tages der udgangspunkt i Finanstilsynets vejledning, hvor der skal foretages tillæg, såfremt de 20 største eksponeringer er større end 4 % af eksponeringsmassen.

Koncentrationsrisiko på brancher skal dække den risiko, der er forbundet med fordelingen af brancher. Til opgørelse heraf tages der udgangspunkt i Finanstilsynets vejledning. I henhold til vejledningen skal Herfindahl-Hirschmann indekset (HHI) anvendes til at måle graden af koncentration på brancher. Med baggrund i HHI beregnes tillægget, hvor et HHI mindre end 20 % ikke giver tillæg i solvensbehovet, mens HHI >20 % giver et tillæg afhængig af hvor meget HHI overstiger 20 %.

De foretagne vurderinger resulterer i et yderligere kapitalbehov på 13,3 mio. kr. til dækning af særlige kreditrisici.

Markedsrisici

I henhold til Finanstilsynets vejledning, skal sparekassens særlige risici på dette område som udgangspunkt vurderes i forhold til de maksimale risici inden for de grænser, som bestyrelsen har sat for direktionens beføjelser til at tage markedsrisici.

Med hensyn til renterisici kan kapitalbehovet alternativt opgøres med udgangspunkt i den maksimale rammeudnyttelse inden for de seneste 12 måneder forud for opgørelsen. Der afsættes kapital for den del af renterisikoen i handelsbeholdningen, som overstiger 5 %, samt den generelle renterisiko udenfor handelsbeholdningen. Renterisikoen i handelsbeholdningen overstiger ikke 5 %, hvorfor der ikke foretages tillæg for denne. Sparekassen forventer ikke at den generelle renterisiko udenfor handelsbeholdningen vil stige og har derfor stresset renterisikoen udenfor handelsbeholdningen med 2 procentpoint, hvilket resulterer i et tillæg på 0,9 mio. kr.

Såfremt sparekassens aktieeksponering i handelsbeholdning i henhold til bestyrelsens instruks til direktionen er større end 5 % af kernekapital efter fradrag, skal der ske en analyse af beholdningen af aktier i handelsbeholdningen. Denne analyse har resulteret i, at der afsættes 0,9 mio. kr. vedrørende aktierisiko.

Operationelle risici

Med baggrund i en kvalitativ vurdering af sparekassens organisation, anvendelse af IT og forretningsmodel, skal der vurderes om der er særlige risici inden for det operationelle område. Vurderingen har ikke givet anledning til tillæg i solvensbehovet.

Øvrige risici

Øvrige risici omfatter områderne indtjening, udlånsvækst, likviditetsrisici, gearing og regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter. Heraf reserveres kapital som følge af svag indtjening.

Basisindtjeningen er første buffer til at dække tab på udlån og garantier. Hvis basisindtjeningen er beskeden i forhold til udlån og garantier, kan den ikke i samme omfang forventes at være tabsabsorberende, og der skal i givet fald beregnes et tillæg. Hvis basisindtjeningen, defineret som indtjening før skat, nedskrivninger og kursreguleringer, udgør mindre end 1 % af udlån og garantier, skal der gives et tillæg ved beregning af solvensbehovet. Opgørelsen tager udgangspunkt i sparekassens basisindtjening i 2015 og budget for 2016. Analysen resulterer i, at der afsættes 2,0 mio. kr. vedrørende indtjening.

5.2. Risikovægtede poster pr. eksponeringsklasse, CRR 438, litra c

Sparekassen anvender standardmetoden for kreditrisiko til beregning af de samlede risikoeksponeringer.

Minimumskravet på 8 % for hver eksponeringsklasse med kreditrisiko er opgjort som følger:

Pr. 31.12.2015 (1.000 kr.)	Risikovægtet eksponering	Minimumskapitalkravet på 8 %
Eksponeringer mod offentlige enheder	138	11
Eksponeringer mod institutter	14.297	1.144
Eksponering mod selskaber	175.963	14.077
Detaileksponeringer	275.405	22.032
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	276.960	22.157
Eksponeringer ved misligholdelse	120.635	9.651
Aktieeksponeringer	10.756	860
Andre eksponeringer	58.797	4.704
Risikoeksponeringer med kreditrisiko i alt	932.950	74.636

6. Eksponering mod modpartsrisiko, CRR 439

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en modpart misligholder sine forpligtelser, i henhold til en indgået finansiel kontrakt, inden transaktionens pengestrømme er endeligt afviklet.

Sparekassen besidder ingen afledte finansielle instrumenter og har dermed ingen eksponering mod modpartsrisiko.

7. Kontracyklisk (modcyklisk) buffer, CRR 440

Den gældende færøske kontracykliske buffersats andrager 0 pct., hvorfor sparekassen ikke har afsat kapital til den kontracykliske buffer.

8. Indikatorer for global systemisk betydning, CRR 441

Sparekassen er ikke global systemisk vigtig.

9. Kreditrisikjusteringer, CRR 442

9.1. Definition på misligholdte og værdiforringede fordringer samt fremgangsmåde for udmåling af nedskrivninger, CRR 442, litra a og b

Sparekassen foretager nedskrivning på udlån efter reglerne i regnskabsbekendtgørelsen, når der er indtrådt objektiv indikation for værdiforringelse, som har en virkning for de forventede fremtidige betalinger. Nedskrivningen udgør forskellen mellem bogført værdi og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger.

Sparekassen foretager en individuel vurdering af alle signifikante og bonitetsmarkerede udlån. Objektiv indikation for værdiforringelse anses for at være indtrådt, hvis et eller flere af følgende kriterier er opfyldt:

- låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder,
- låntager overholder ikke indgåede betalingsforpligtelser,
- sparekassen yder låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville være overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder, eller
- det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller bliver underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

Sparekassen foretager en gruppevis vurdering af alle udlån, der ikke nedskrives individuelt. Den gruppevise vurdering foretages på baggrund af en makroøkonomisk segmenteringsmodel, hvor inddelingen i homogene grupper efter kreditrisiko er baseret på udlån fordelt på sektorer og brancher. For hver gruppe er der fastlagt en statistisk sammenhæng mellem et antal forklarende makroøkonomiske variable (arbejdsløshed, boligpriser, antal konkurser, rente m.v.) og konstaterede tab. Det er således ændringer i de forklarende makroøkonomiske variable, som udtrykker, at der er indtruffet en objektiv indikation for værdiforringelse, som har en indvirkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme.

9.2. Samlet eksponering før nedvægtning, CRR 442, litra c og e

(1.000 kr.)	Detailkunder	Ejendoms- pant	Erhverv mv.	Institutter	Øvrige	Off. enheder	Lokale myndig- heder	Mislighold	Central- banker	Aktier	Total
Bygge og anlæg	62.132	4.958	0	0	0	0	0	595	0	0	67.685
Fast ejendom	16.893	37.056	28.382	0	0	0	0	2.894	0	0	85.226
Finansiering og forsikring	0	0	0	63.270	7.686	0	0	0	0	6.609	77.565
Fiskeri	12.868	1.474	4.465	0	0	0	0	9.468	0	0	28.274
Handel	46.984	7.265	117.642	0	0	0	0	5.511	0	0	177.402
Industri	40.842	3.858	30.810	0	0	0	0	222	0	0	75.733
Information og kommunikation	266	0	0	0	0	0	0	766	0	0	1.032
Offentlige myndigheder	0	500	0	0	0	0	116.880	0	220.218	0	337.598
Private	256.403	724.012	3.028	0	0	0	0	84.644	0	0	1.068.087
Transport, hoteller og restauranter	24.758	1.782	2.369	0	0	0	3.001	9	0	0	31.919
Øvrige erhverv	32.560	10.429	6.040	0	0	700	0	1.756	473	3.824	55.781
Total	493.706	791.334	192.737	63.270	7.686	700	119.881	105.864	220.690	10.433	2.006.302

9.3. Geografisk placering af eksponeringer, CRR 442, litra d

Da sparekassen næsten udelukkende har eksponeringer på Færøerne er en nærmere specifikation udeladt.

9.4. Fordeling af alle eksponeringer i henhold til restløbetid, CRR 442, litra f

Pr. 31.12.2015 (1.000 kr.)	Anfordring	0-3 mdr.	3 mdr.-1 år	1-5 år	Over 5 år	I alt
Centralregeringer eller centralbanker	0	0	0	472	220.218	220.690
Regionale eller lokale myndigheder	0	0	0	21.004	98.877	119.881
Offentlige enheder	0	0	0	700	0	700
Institutter	0	584	0	52.198	10.167	62.948
Selskaber	356	749	24.680	22.376	144.576	192.737
Detailkunder	8.735	8.641	27.267	99.640	349.422	493.706
Pant i fast ejendom	1.807	233	3.749	31.856	753.689	791.334
Misligholdelse	2.175	526	7.078	4.929	91.155	105.864
Aktier	0	0	0	0	10.756	10.756
Andre poster	0	7.686	0	0	0	7.686
I alt	13.073	18.419	62.774	233.176	1.678.860	2.006.302

9.5. Misligholdte og værdiforringede fordringer, samt udgiftsførte beløb fordelt på brancher, CRR 442, litra g

1.000 kr.	Misligholdte og værdiforringede fordringer (Individuelt)	Nedskrivninger/hensættelser ultimo året (Individuelt)	Udgiftsførte beløb vedr. værdireguleringer og nedskrivninger i perioden
Offentlige myndigheder	0	0	0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	10.401	1.804	-320
Industri og råstofvinding	1.101	879	747
Energiforsyning	0	0	0
Bygge og anlæg	973	241	119
Handel	7.904	2.762	274
Transport, hoteller og restauranter	0	0	0
Information og kommunikation	1.763	998	630
Finansiering og forsikring	0	0	0
Fast ejendom	1.205	146	124
Øvrige erhverv	1.971	136	-632
I alt erhverv	25.318	6.485	695
Private	75.646	25.280	3.928
I alt	100.964	31.765	4.623

1.000 kr.	Misligholdte og værdiforringede fordringer (Gruppevis)	Nedskrivninger/hensættelser ultimo året (Gruppevis)	Udgiftsførte beløb vedr. værdireguleringer og nedskrivninger i perioden
Offentlige myndigheder	0	0	
Erhverv	376.862	2.527	
Private	921.272	3.187	
I alt gruppevis vurderet	1.298.134	5.715	-264

9.6. Geografisk fordeling af misligholdte og værdiforringede fordringer, CRR 442, litra h

Da sparekassen næsten udelukkende har eksponeringer på Færøerne er en nærmere specifikation udeladt.

9.7. Ændringer i justeringer af specifik og generel kreditrisiko vedrørende værdiforringede fordringer, CRR 442, litra i

Individuelle nedskrivninger		
Nedskrivninger primo	37.079	189
Nedskrivninger i årets løb	7.531	43
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-4.659	139
Andre bevægelser	651	0
Værdiregulering af overtagne aktiver	653	0
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet	-9.489	0
Nedskrivninger ultimo	31.765	94
Gruppevis nedskrivninger		
Nedskrivninger primo	5.980	0
Nedskrivninger i årets løb	415	
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-1.038	
Andre bevægelser	358	
Nedskrivninger ultimo	5.715	
Endelig tabt (afskrevet) ikke tidligere individuelt nedskrevet	2.258	
Indgået på tidligere nedskrevne fordringer	442	

Sparekassen har ikke nedskrivninger på tilgodehavender hos kreditinstitutter.

10. Ubefæftede aktiver, CRR 443

Pr. 31.12.2015 (1.000 kr.)	Regnskabsmæssig værdi af behæftede aktiver	Dagsværdi af behæftede aktiver	Regnskabsmæssig værdi af ubehæftede aktiver	Dagsværdi af ubehæftede aktiver
	010	040	060	090
010 Sparekassens aktiver	0	0	2.234.244	
030 Aktieinstrumenter	0	0	10.433	10.433
040 Gældsinstrumenter	0	0	281.502	281.502
120 Andre aktiver	0	0	65.555	

11. Anvendelse af ECAI'er, CRR 444

Sparekassen har udpeget Standard & Poor's Ratings Services som kreditvurderingsbureau (ECAI). Sparekassen anvender SDC som datacentral, som modtager eksterne kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services via SIX Financial. Der foretages en løbende IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

SDC har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR artikel 111-134.

Tabellen nedenfor viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklassers til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker.

Kreditkvalitetstrin	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20 %	0 %
2	A+ til A-	50 %	20 %
3	BBB+ til BBB-	100 %	50 %
4	BB+ til BB-	100 %	100 %
5	B+ til B-	150 %	100 %
6	CCC+ og under	150 %	150 %

Eksponeringsklasser hvor der anvendes kreditvurderinger fra Standard & Poor's:

Eksponeringsklasse	Eksponeringsværdi inden risikovægtning (1.000 kr.)	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin (1.000 kr.)
Eksponeringer mod institutter	62.737	14.297

12. Markedsrisiko, CRR 445

Nedenstående skema viser kapitalgrundlagskravene inden for markedsrisikoområdet:

(1.000 kr.)	Risikovægtet eksponering	Kapitalkrav (8%)
Poster med positionsrisiko:		
- Gældsinstrumenter	47.932	3.835
- Aktier	645	52
Poster med valutaposition	513	41
Total	49.090	3.927

13. Operationel risiko, CRR 446

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici som er: "Risiko for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici".

For at reducere risikoen for at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Sparekassen anvender basisindikatormetoden til opgørelsen af kapitalgrundlagskravet til de operationelle risici. I 2015 udgør den operationelle risiko 12 pct. af den samlede risikoeksponering og udgør ultimo 2015 140 mio. kr., hvilket giver et kapitalgrundlagskrav på 11 mio. kr. Sparekassen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor vil der blive taget højde herfor under sparekassens opgørelse af solvensbehovet.

14. Eksponering i aktier m.v., der ikke indgår i handelsbeholdningen, CRR 447

Sparekassen har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, IT, investeringsforeninger m.v. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendig for at drive et lokalt pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende uden for handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandele hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. De løbende omfordelinger udgør i helt overvejende grad de handler, der gennemføres med selskabernes aktier. Dermed betragtes omfordelingerne som det primære marked for aktierne. Dagsværdien fastsættes derfor som omfordelingskursen (typisk indre værdi), og aktierne indgår som niveau 2-input (observerbare priser). Sparekassen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt - afhængigt af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

For øvrige unoterede aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de

pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Unoterede aktier	Kursværdi pr. 31.12.2015	Kursreguleringer i driften i 2015
Sektoraktier	10.433	345
Andre aktier	0	0

15. Eksponering mod renterisiko i positioner uden for handelsbeholdningen, CRR 448

Sparekassens renterisiko uden for handelsbeholdningen består primært af renterisiko på fastforrentede ud- og indlån samt fastforrentet ansvarligt lån.

Renterisikoen beregnes på baggrund af varighedsmål, defineret som en generel ændring i renten på 1 procentpoint. Renterisikoen opgøres løbende via sparekassens risikostyringssystemer. Pr. 31. december 2015 er den samlede renterisiko uden for handelsbeholdningen opgjort til tkr. 445.

I sparekassens solvensbehovsproces vurderes yderligere, om sparekassens samlede renterisiko medfører, at der skal afsættes yderligere kapital. Renterisikoen uden for handelsbeholdningen stresses i disse beregninger med en renteændring på 2 procentpoint.

16. Eksponering mod securitiseringspositioner, CRR 449

Sparekassen anvender ikke securitiseringer.

17. Aflønningspolitik, CRR 450

Sparekassens bestyrelse har vedtaget en aflønningspolitik for sparekassen, som er godkendt af repræsentantskabet. Sparekassen udbetaler ikke variable løndelev til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere.

Sparekassen har ved udformningen af aflønningspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Bestyrelsen har nedsat et aflønningsudvalg, der forbereder bestyrelsens arbejde vedrørende aflønning. Aflønningsudvalget består af den samlede bestyrelse.

For oplysninger om løn til ledelsen og væsentlige risikotagere henvises til note 8 i årsrapporten.

18. Gearing, CRR 451

Gearingsgraden beregnes som kernekapital sat i forhold til sparekassens uvægtede eksponeringer.

På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat et lovkrav om en maksimal gearingsgrad, men beslutningen om en sådan skal tages i EU-regi senest 2016. Foreløbigt er der udmeldt et indikativt gearingskrav på 3 pct., svarende til en maksimal gearing på 33 gange kernekapitalen.

Overvågningen af gearingsgraden indgår i sparekassens løbende risikoovervågning og rapporteres løbende til bestyrelsen. Direktionen er ansvarlig for at følge udviklingen i sparekassens risiko for overdreven gearing. Såfremt sparekassens gearingsgrad kommer under en af bestyrelsen fastsat grænse på 6 %, skal direktionen straks orientere bestyrelsen.

Gearingsgraden pr. 31.12.2015 (1.000 kr.)

Samlede eksponeringer til gearingsgradens beregning	2.295.656
Kernekapital med overgangsordning	187.452
Kernekapital med fuld indfasning af CRR-regler	187.452
Gearingsgrad med overgangsordning	8,17 %
Gearingsgrad med fuld indfasning af CRR-regler	8,17 %

19. Anvendelse af IRB-metoden i forbindelse med kreditrisiko, CRR 452

Sparekassen anvender ikke IRB-metoden i forbindelse med kreditrisiko.

20. Kreditrisikoreduktionsteknikker, CRR 453

Sparekassen anvender hverken balanceført netting eller netting under strengen.

Sparekassen har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelse prioriteret at modtage finansiel sikkerhedsstillelse inden for følgende hovedkategorier:

- Indlånsmidler
- Obligationer og gældsinstrumenter
- Aktier, børsnoterede

Sparekassens kreditpolitik og forretningsgange sikrer en løbende overvågning af sikkerhedernes værdier, og at værdiansættelsen af sikkerhederne foretages under hensyntagen til sikkerhedernes realisationsværdier.

Sparekassens aftaler med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at sparekassen har adgang til at realisere ejendomme og værdipapirer, såfremt kunderne ikke opfylder sine betalingsforpligtelser over for sparekassen.

Sparekassen har således faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at sparekassen har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån. De pågældende procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i sparekassens kreditafdeling.

Sparekassen anvender den udbyggede metode som kreditrisikoreducerende teknik ved opgørelsen af kapitalprocenten. Dette medfører, at sparekassen kan reducere kapitalbelastningen af en eksponering, når der tages pant i visse finansielle sikkerheder.

Tabellen nedenfor viser de samlede eksponeringer dækket af finansielle sikkerheder samt garantier.

Pr. 31.12.2015 (1.000 kr.)	Krediteksponering (før sikkerheder og garantier)	Sikkerhedens værdi	Garantier
Eksponeringer mod selskaber	196.978	1.941	0
Detailleksponeringer	488.443	32.200	0
Eksponeringer ved misligholdelse	105.864	285	0

21. Anvendelse af den avancerede målemetode i forbindelse med operationel risiko, CRR 454

Sparekassen anvender ikke den avancerede målemetode i forbindelse med operationel risiko.

22. Anvendelse af interne modeller for markedsrisiko, CRR 455

Sparekassen anvender ikke interne modeller for markedsrisiko.

www.ns.fo

A grid pattern of squares receding into the distance, creating a perspective effect. The grid is composed of thin, light-colored lines on a dark red background. The squares are arranged in a regular pattern that converges towards a vanishing point on the horizon line, which is the same line as the text above.